

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ»

Галузь знань	05 – Соціальні та поведінкові науки	Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень
Шифр і назва спеціальності	051 – Економіка	Семестр	Третій
Назва освітньо - наукової програми	Економіка	Тип дисципліни	обов'язкові навчальні дисципліни циклу загальної та професійної підготовки

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
4	120	20	-	10	-	90	екзамен

ВИКЛАДАЧ

Антонюк Валентина Полікарпівна, antonukvp@gmail.com

Доктор економічних наук, професор, головний науковий співробітник сектору проблем інноваційно-інвестиційного розвитку промисловості ІЕП НАН України
Досвід роботи - понад 43 роки
Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на вивчення сутності людського капіталу - головної продуктивної сили сучасного економічного розвитку, розуміння механізмів і чинників його формування, нагромадження і використання, методів оцінки, практичних навичок його дослідження і вимірювання та формування ефективної політики розвитку людського капіталу на національному і регіональному рівнях, та рівні підприємств.
Мета	Мета дисципліни «Актуальні проблеми формування людського капіталу для забезпечення стійкого економічного зростання» полягає у формуванні в здобувачів третього рівня вищої освіти розуміння сутності людського капіталу, як головного чинника суспільного прогресу на сучасному етапі, уміння формування нових знань і практичних навичок у сфері розвитку людського капіталу та ефективного його використання для забезпечення стійкого економічного зростання.
Формат	Лекції, практичні заняття, підсумковий контроль – екзамен (очний, заочний формат)
Пререквізити	Загальні та фахові знання, отримані при вивченні дисциплін блоку ОП 051 «Економіка» другого (магістерського рівня)
Постреквізити	Знання з сучасних концепцій та практик формування людського капіталу можуть бути використані під час написання дисертації на здобуття ступеня доктора філософії

Компетентності та програмні результати навчання (ПРН) відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми управління функціонуванням і розвитком соціально-економічних систем та поведінкою їх суб'єктів в ході професійної діяльності та дослідницької інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в економічній сфері

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації під час дослідницької діяльності; здатність до критичного мислення генерування нових ідей (креативність), аналізу та синтезу цілісних знань;

ЗК 5 - здатність спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у певній галузі наукової/професійної діяльності;

ЗК 9 - здатність діяти на основі етичних мотивів і академічної доброчесності, оцінювати етичну відповідальність за отримані наукові результати та їх використання;

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1 - здобуття глибоких знань та розуміння у фаховій області – здатність продемонструвати засвоєння найбільш передових концептуальних та методологічних знань і термінологічного наукового і професійного апарату в сфері економіки, зокрема в аспектах закономірностей, тенденцій і проблем розвитку соціально-економічних систем, поведінки окремих суб'єктів соціально-економічних систем різних рівнів;

ФК 5 - постійне підвищення компетентності – здатність виконувати літературний пошук джерел, які мають відношення до наукового завдання, сприймати нові знання і зорієнтуватися на рівні професіонала в певній вузькій предметній області: національній та галузевій економіці, економіці природокористування і поведінковій економіці;

ФК 10 - здатність працювати самостійно у проведенні наукового пошуку, узагальнювати одержані наукові результати дослідження із використанням сучасних освітніх та дослідницьких технологій у сфері економіки.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Знати та розуміти правила підготовки і публікації наукових статей у рецензованих наукових журналах. Вміти: вести та брати ефективну участь у наукових семінарах, планувати, реалізовувати та контролювати виконання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень і реєстрації прав інтелектуальної власності, відслідковувати найновіші досягнення в професійній сфері та знаходити наукові джерела, які мають відношення до сфери наукових інтересів здобувача, працювати з різними джерелами, розшукувати, обробляти, аналізувати та синтезувати отриману інформацію, працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами (наприклад, Scopus, Web of Science, Web of Knowledge, Index Copernicus та ін.).

ПРН 8. Вміти узагальнювати, абстрагувати та конкретизувати, професійні та наукові знання та формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, формувати структуру і розробляти технологічну карту дослідження, створювати нові знання у сфері економіки через оригінальні дослідження, якість яких відповідає національному та світовому рівням.

ПРН 10. Знати найбільш передові концептуальні і методологічні положення в сфері теорії соціально-економічних систем, економіки природокористування та економічного розвитку суспільства, поведінкової економіки та вміти співвідносити їх зміст в контексті порівняльного аналізу, методологічної продуктивності в поясненні передумов та механізмів сталого розвитку, характеру та результатів поведінки економічних суб'єктів тощо.

ПРН 11. Знати та розуміти сутність та релевантність методів та інструментів наукового дослідження, вміти їх застосовувати в наукових дослідженнях національної економіки та державного регулювання соціально-економічних процесів, економіки природокористування та економічного розвитку, поведінкової економіки.

ПРН 13. Вміти продемонструвати навички створення та управління проектами організаційного розвитку, удосконалення технологій професійної діяльності, реформування державної політики та політики управління галузевими комплексами та підприємствами

ПРН 15. Вміти визначати та критично оцінювати стан і тенденції соціально-економічного розвитку на глобальному, регіональному та інших рівнях, розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем; розробляти практично значимі пропозиції щодо підвищення економічної ефективності функціонування досліджуваних суб'єктів господарювання на макро-, мезо- і мікрорівнях.

Вимоги викладача, політика курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять згідно розкладу, та самостійну роботу над матеріалами курсу. Передбачається виконання тестових і розрахунково-аналітичних завдань, індивідуальних самостійних завдань. Здобувач зобов'язаний працювати з основною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою, обов'язковим є відпрацювання практичних занять.

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач вищої освіти повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Тема 1. Теорія людського капіталу. Його сутність, параметри і чинники розвитку			самостійна робота	Людина в економіці знань, якості людини економіки знань. Еволюція концептуальних засад теорії людського капіталу, внесок зарубіжних і вітчизняних вчених в її розвиток. Сутність поняття «людський капітал», його кількісні та якісні параметри, чинники формування і розвитку. Людський капітал на макро-, мезо- та мікрорівні. Загальний та специфічний людський капітал підприємств. Інвестиції в людський капітал.
Лекція 2-3	Тема 2. Роль людського капіталу в економічному зростанні та інноваційному розвитку	Практичне заняття 1	Людський капітал як головний чинник суспільного прогресу та економічного зростання в сучасних умовах. Роль людського капіталу в теоріях ендогенного зростання, знаннєвої економіки, потрійної спіралі, сталого розвитку. Людський капітал та продуктивність праці. Людський капітал як структурний елемент інноваційної екосистеми, його роль в забезпеченні технологічного розвитку.		Інвестиції в людський капітал. Роль людського капіталу в теоріях ендогенного зростання, знаннєвої економіки, потрійної спіралі, сталого розвитку. Людський капітал та продуктивність праці. Людський капітал як структурний елемент інноваційної екосистеми, його роль в забезпеченні технологічного розвитку. Особливості людського капіталу в умовах інноваційної економіки. Людський капітал у забезпеченні сталого розвитку.
Лекція 4	Тема 3. Четверта промислова революція та вимоги до якісних параметрів людського капіталу	Практичне заняття 2	Четверта промислова революція, її широке та вузьке визначення, її основні характеристики та чинники розвитку. Основні параметри Індустрії 4.0 та її вплив на розвиток продуктивних сил, економічну діяльність і сфери зайнятості. Зміна вимог до якості робочої сили, набутих компетенцій.		Завдань формування людського капіталу в умовах динамічного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та посилення технологічної конкуренції. Основні параметри людського капіталу для інноваційної діяльності. Людський капітал у процесах цифровізації. Кадрове забезпечення розвитку Індустрії 4.0.
Лекція 5-6	Тема 4. Освіта як форма інвестицій в людський капітал. Потреба забезпечення високої якості освіти	Практичне заняття 3	Пріоритетна роль загальної та професійної освіти у формуванні людського капіталу. Витрати на освіту як інвестиції в людський капітал. Професійно-технічна і вища освіта, забезпечення підготовки кадрів та формування необхідних компетенцій. Компетенції як складова людського капіталу. Підвищення вимог до якості освіти в контексті потреб інноваційного розвитку.		Система освіти в Україні та її інтеграція в Європейський освітній простір. Професійно-технічна та вища освіта в забезпечення формування людського капіталу. Сучасні основні тренди розвитку освіти. Зростання необхідності STEM-освіти. Освіта упродовж життя. Проблеми освіти в Україні та можливості їх вирішення шляхом інтеграції в європейський освітній простір.
Лекція 7-8	Тема 5. Проблеми формування та використання людського капіталу України	Практичне заняття 4	Демографічні, соціально-економічні та екологічні чинники розвитку людського капіталу. Процеси депопуляції населення та зовнішньої міграції в Україні та втрата людського капіталу. Проблеми освіти, охорони здоров'я, рівня та якості життя в контексті формування загроз відтворенню людського капіталу України. Проблеми зайнятості і безробіття.		Загрози та ризики формування людського капіталу України. Регіональні диспропорції умов та рівнів розвитку людського капіталу. Вплив збройного конфлікту на Донбасі, окупації територій, пандемії Covid-19 на розвиток людського капіталу України. Втрати людського капіталу внаслідок повномасштабної війни росії в Україні та політика щодо їх зменшення.
Лекція 9	Тема 6. Індикатори оцінки людського капіталу. Міжнародні індекси людського капіталу та рейтинг в них України				Методи вимірювання та оцінки людського капіталу. Кількісні та якісні індикатори, вартісні та натуральні показники оцінки. Індексний метод оцінювання людського капіталу. Міжнародні Індекси людського капіталу Світового Банку, Всесвітнього економічного форуму, Індекс людського розвитку ПРООН та ін. Місце України в міжнародних рейтингах, оцінка сильних і слабких сторін. Оцінка людського капіталу регіонів України.
Лекція 10	Тема 7. Стратегічні завдання розвитку людського капіталу України	Практичне заняття 5	Загострення проблеми втрати людського капіталу України та необхідність формування стратегічних підходів управлінні людським капіталом для забезпечення його розвитку і нагромадження. Аналіз завдань розвитку людського капіталу в основних стратегічних документах держави та регіонів. Основні завдання розвитку і нагромадження ЛК на довгострокову і середньострокову перспективу.		Аналіз досвіду забезпечення розвитку людського капіталу в розвинених країнах світу, передусім в ЄС. Визначення і розробка основних завдань на довгострокову і середньострокову перспективу в таких сферах формування і використання людського капіталу як: освіта і професійна підготовка, охорона здоров'я, зайнятість, умови праці, доходи, міграція та ін.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням: ПК, мікрофон, акустична система Sven, мультимедійний проектор Optoma X316, дошка фліп-чарт, Wi-Fi-роутер (для підключення до інтернету та спільної роботи)

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна	Основна	Додаткова	Додаткова
	<ol style="list-style-type: none">Gary S. Becker. Human Capital. URL: https://www.econlib.org/library/Enc/HumanCapital.htmlClaudia Goldin (2014). Human Capital. URL: https://scholar.harvard.edu/files/goldin/files/human_capital_handbook_of_clometrics_0.pdfHuman Development Indices and Indicators 2018 Statistical Update. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistica_l_update.pdfThe Human Capital Project / World Bank. 2018. URL: https://doi.org/10.1596/30498.Human Capital Index 2018 / World Bank. URL: https://photius.com/rankings/human_capital_index_country_rankings_2018.htmlHealth 2020. A European policy framework and strategy for the 21st century / World Health Organization. 2013. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0011/199532/Health2020-Long.pdf?ua=1.World Development Report 2019: The Changing Nature of Work / World Bank. Washington, D.C., 2019. URL: http://documents.worldbank.org/curated/en/816281518818814423/pdf/2019-WDR-Report.pdf.Education at a Glance 2019: OECD Indicators. Paris : OECD Publishing, 2019. URL: https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en.Radulescu M., Fedajev A., Sinisi C. I., Popescu C., Iacob S. E. Europe 2020 Implementation as Driver of Economic Performance and Competitiveness. Panel Analysis of CEE Countries. Sustainability. 2018. 10 (3): 566.Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики: колективна монографія / за ред. Е.М. Лібанової. –К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2014. – 380сНаціональна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ : Педагогічна думка, 2016. – 448 с.Антонюк В. П. Формування та використання людського капіталу в Україні: соціально-економічна оцінка та забезпечення розвитку		<ol style="list-style-type: none">Артеменко Л. Людський капітал: наукові підходи та стан формування в Україні. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/20469/4/Stattja_%28ljud_k_%29.pdfГорбань С., Чумак О. Сучасний стан та шляхи забезпечення розвитку людського капіталу в Україні. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2013/11.pdfЗалознова Ю.С. Розвиток людського капіталу як умова підвищення конкурентоспроможності вугільної галузі. <i>Регіональна економіка</i>. 2010. № 3 (57). С. 230–236.Колот А.М. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань. URL: http://www.ief.org.ua/Ariv ET/Kolot207.pdf.Кір'ян Т., Куліков Ю. Нове в теорії, методології та практиці людського капіталу. <i>Україна: аспекти праці</i>. 2017. № 4. С. 26–31.Антонюк В.П. Вища освіта України на шляху модернізації. <i>Бізнес Інформ</i>. 2019. № 4. С. 198–204.Турута О.В., Жидкова О.О. Модернізація системи вищої освіти як необхідна складова частина інтеграції України в європейський освітній простір. <i>Інноваційна педагогіка</i>. Випуск 10. Том 2. 2019. С. 181-183.Pelinescu E. The impact of human capital on economic growth. <i>Procedia Economics and Finance</i>. 2015. № 22. P. 184-190.Teixeira A., Queirosb A. Economic growth, human capital and structural change: A dynamic panel data analysis. <i>Research Policy</i>. 2016. Vol. 45 (8). P. 1636- 1648.Василик А.В. Людський капітал як чинник інноваційного розвитку в контексті євроінтеграційних процесів. <i>Економічний простір</i>. 2015. № 103. С. 5-15.Антохов А. А. Взаємовпливи людського капіталу та інноваційного розвитку економіки. <i>Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»</i>. 2018. Випуск 1-2 (44). С. 32-35.Важливість розвитку людського капіталу у сучасному світі. Якою має бути стратегія України. <i>Український інститут майбутнього</i>. URL: https://uifuture.org/Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ. <i>Центр Разумкова</i>. 2018. 368 с.Сфрємова Н. Ф., Чічкань О. І., Галаганов В. О. Інвестиції в людський капітал і формування конкурентоспроможності підприємства. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2015/16.pdfАнтонюк В.П. Стратегія розвитку вищої освіти України в контексті вимог до людського капіталу та євроінтеграційних процесів. <i>Вісник економічної науки України</i>. 2021. №1 (31). С. 113-119.Світовий банк: Інвестиції в людський капітал – головний пріоритет для України в умовах пандемії. URL: https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2020/09/16/investing-in-

[монографія]; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк : НАН України, 2007. 347 с.

13. Гришнова О.А. Людський капітал. Формування в системі освіти і професійної підготовки. Київ. Товариство «Знання». 2006. 254с.
14. Шкода Т.Н. Людський капітал підприємства: теорія і практика стратегічного управління: монографія/ МОН України, Національний авіаційний університет. Київ: Світ успіху, 2015. 424 с.

human-capital-a-top-priority-for-ukraine-amid-pandemic-says-world-bank

16. Інвестування в людський капітал: конклав Міністрів у рамках Весняних зустрічей Світового банку. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/investuvannya-v-lyudskij-kapital-konkлав-ministriv-u-ramkah-vesnyanij-zustrichej-svitovogo-banku>
17. Розвиток людського капіталу / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu>.
18. Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020”: указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

Інформаційні ресурси

19. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
20. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua
21. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Об'єктивні передумови виникнення ідеї людського капіталу. Зарубіжні теоретики людського капіталу, їх внесок в розробку теорії. 2. Внесок вітчизняних науковців у розвиток теорії людського капіталу. 3. Еволюція концепції людського капіталу, етапи її розвитку та визнання в науковому, бізнесовому і суспільному середовищі. 4. Визначення людського капіталу та його структурні компоненти. 5. Чинники формування людського капіталу. 6. Основні параметри людського капіталу національної економіки. 7. Основні параметри людського капіталу регіонів. 8. Основні параметри людського капіталу підприємств. 9. Форми і види інвестицій в людський капітал. 10. Оцінка ефективності інвестицій в людський капітал. Методи оцінки ефективності. 11. Людський капітал в контексті теорій економічного зростання. 12. Роль людського капіталу в теоріях ендегенного зростання. 13. Знаннева економіка, як результат нагромадження людського капіталу. 14. Вплив людського капіталу та продуктивність праці. 15. Необхідність розвитку людського капіталу як умова конкурентоспроможної економіки. 16. Людський капітал у формуванні інноваційної екосистеми. 17. Особливості розвитку людського капіталу в умовах інноваційної економіки. 18. Четверта промислова революція та людський чинник. Нові вимоги до людського чинника. 19. Завдання формування людського капіталу в умовах динамічного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. 20. Людський капітал в процесах цифровізації. 21. Роль загальної та професійної освіти у формуванні людського капіталу. 22. Витрати на освіту як інвестиції в людський капітал. 23. Професійно-технічна і вища освіта в системі формування необхідних компетенцій для Індустрії 4.0. 24. Підвищення вимог до якості освіти. Формування інноваційних якостей людського капіталу. 25. Роль STEM-освіти в кадровому забезпеченні Індустрії 4.0. 26. Об'єктивна необхідність переходу до освіти упродовж життя. 27. Проблеми освіти в Україні та можливості їх вирішення шляхом інтеграції в європейський освітній простір. 28. Вплив демографічних, соціально-економічних та екологічних проблем на розвиток людського капіталу України. 29. Процеси депопуляції населення та зовнішньої міграції в Україні та втрата людського капіталу. 30. Проблеми рівня та якості життя в контексті формування загроз відтворенню людського капіталу України. 31. Неефективна зайнятість, безробіття в контексті проблем використання людського капіталу. 32. Регіональні диспропорції умов та рівнів розвитку людського капіталу. 33. Вплив збройного конфлікту на Донбасі, окупації територій, пандемії Covid-19, повномасштабної війни з росією на розвиток людського капіталу України. 34. Методи вимірювання та оцінки людського капіталу. Кількісні та якісні індикатори, вартісні та натуральні показники оцінки. 35. Індексний метод оцінювання людського капіталу та його застосування в міжнародній практиці. 36. Міжнародні Індекси людського капіталу Світового Банку, Всесвітнього економічного форуму, Індекс людського розвитку ПРООН та ін. 37. Місце України в міжнародних рейтингах, оцінка сильних і слабких сторін. 38. Оцінка людського капіталу регіонів України. 39. Загострення проблеми втрати людського капіталу України та необхідність формування стратегії розвитку людського капіталу. 40. Механізми забезпечення розвитку людського капіталу України. 41. Основні напрями забезпечення розвитку і нагромадження людського капіталу України. 42. Завдання розвитку людського капіталу в основних стратегічних документах держави та регіонів. 43. Основні завдання на довгострокову і середньострокову перспективу в сфері освіти і професійної підготовки. 44. Основні завдання на довгострокову і середньострокову перспективу в сфері охорони здоров'я. 45. Основні завдання на довгострокову і середньострокову перспективу в сфері доходів та підвищення рівня життя. 46. Основні завдання на довгострокову і середньострокову перспективу в сфері зайнятості та умов праці. 47. Основні завдання на довгострокову і середньострокову перспективу щодо зниження міграції та збереження людського капіталу. 48. Державна політика розвитку людського капіталу. 49. Шляхи покращення використання людського потенціалу. 50. Інтеграція до ЄС як умова розвитку людського капіталу.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності здобувача вищої освіти	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	75-81	C		
	67-74	D	задовільно	
	60-66	E		
	0-59	FX	незадовільно	

Критерії оцінювання результатів навчання. Оцінювання здійснюється в бальній системі. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни становить від 0 до 100 балів і складається із оцінки таких видів навчальної діяльності аспіранта: доповіді та виступи на семінарських заняттях - до 10 балів; виконання тестових і розрахунково-аналітичних завдань - до 10 балів; виконання і захист індивідуальних самостійних завдань - до 20 балів; підготовка наукової статті в контексті проблем курсу - до 20 балів; підсумковий тест (екзамен) - до 40 балів.

Аспірант на свій розсуд вибирає засоби оцінювання. Результати оцінки за кожним видом навчальної діяльності аспіранта підсумовуються. Умовою отримання позитивної результуючої оцінки з дисципліни – **екзамену** – є досягнення **не менш як 60%** від максимально можливої кількості балів.

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач повинен дотримуватися етичних норм спілкування та співпраці: дотримуватися принципів чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності; обстоювати цінності академічної доброчесності та дотримуватися її правил в усіх видах діяльності в науковому просторі та за його межами. Дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідеміологічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача аспірантурою наукової установи.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни